

2006-2007

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

ALLOCHTONEN OP DE OPLEIDING FYSIOTHERAPIE

Sara Karssenberg
Buddy Wildschut

AK-docent: Bastiaan Koekoek
SLB-er: Rut Weuthen

Voorwoord

Voor u ligt het afstudeerproject “Allochtonen op de opleiding Fysiotherapie”, geschreven in het kader van de opleiding Fysiotherapie, faculteit gedrag, gezondheid en maatschappij aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Door de jaren heen is ons opgevallen dat er weinig tot geen allochtone studenten de opleiding Fysiotherapie volgen. Wij zijn van mening dat dit niet in verhouding staat tot de samenstelling van de Nederlandse bevolking. Gedurende het hele vierde jaar hebben wij ons bezig gehouden met het zoeken naar verklaringen achter deze constatering.

Graag willen wij alle mensen bedanken die een bijdrage hebben geleverd aan ons afstudeerproject. In het bijzonder zijn dit: onze afstudeerkring F4J voor hun kritische blik en de vele feedback. Onze AK-docent Bastiaan Koekoek voor zijn kritische blik en feedback ondanks zijn slapeloze nachten. Onze eerdere AK-docent Wienand Remkes die ons aangezet heeft tot ‘wild denken’. Fred Elbers, inhoudsdeskundige op het gebied van antropologie en sociologie, voor de goede gesprekken en tijd die hij eigenlijk niet voor ons had, maar wel voor ons gemaakt heeft. Renco Schoemaker, inhoudsdeskundige op het gebied van enquêteren en SPSS, voor het helpen analyseren en verwerken van de 501 enquêtes. En Geert Rasing, decaan van het Arentheem College, voor de interesses en adviezen vanuit de optiek van een decaan.

Nijmegen, mei 2007.
Sara Karssenber,
Buddy Wildschut.

Inhoudsopgave

Abstract	5
Hoofdstuk 1: Introductie	6
§ 1.1 De aanleiding voor het project	6
§ 1.2 De vraagstelling van het project.....	6
§ 1.3 De doelstelling.....	7
§ 1.4 De opbouw	7
Hoofdstuk 2: Achtergrondinformatie	8
§ 2.1 De definities	8
§ 2.1.1 De definities van autochtoon, westerse allochtoon en niet-westerse allochtoon	8
§ 2.1.2 De onderbouwing van de gekozen definities	9
§ 2.1.3 De onderzoeksrichting	9
§ 2.1.4 De overig gehanteerde definities.....	10
§ 2.2 Cijfers over allochtonen in het onderwijs	10
§ 2.2.1 Niet-westerse allochtonen op het middelbaar onderwijs	10
§ 2.2.2 Niet-westerse allochtonen op het hoger beroeps onderwijs	11
§ 2.3 Allochtonen in het vakgebied fysiotherapie	12
§ 2.3.1 Multicultureel Nederland en interculturalisatie	12
Hoofdstuk 3: Het onderzoek	14
§ 3.1 Het doel.....	14
§ 3.2 De populatie	14
§ 3.3 De indicatoren	14
§ 3.4 De scholen	15
§ 3.5 De methode van onderzoek.....	15
§ 3.5.1 De toenadering	16
§ 3.5.2 Het meetinstrument; de enquête	16
§ 3.5.3 De onderbouwing van de methode.....	16
§ 3.5.4 De statistische analyse	16

Hoofdstuk 4: Resultaten en conclusies	18
§ 4.1 De resultaten.....	18
§ 4.2 De conclusies.....	18
Hoofdstuk 5: Discussie.....	21
§ 5.1 De beperkingen.....	21
§ 5.2 Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek	21
Literatuurlijst.....	22
Bijlagen	23
De definities van het CBS.....	24
De enquête	28
De resultaten SPSS	35
Het adviesrapport.....	48

Abstract

Only a few members of ethnic minorities of non-western societies study physiotherapy in Nijmegen. This finding is the starting-point of this research. This research answers to the following questions:

Why do only a few members of ethnic minorities of non-western societies study physiotherapy? And: Is it possible that the “Hogeschool van Arnhem en Nijmegen” could get an advise report to create more balance between students of ethnic minorities and natives?

If it is possible to create more balance between students of ethnic minorities and natives inside the study of physiotherapy, then this will be a better reflection of the Dutch society. Balance can also increase the quality of the education and this can be useful for the development of students.

The research has been done with an inquiry among high school students in the district of Arnhem and Nijmegen. These students have almost finished high school and have to make a choice about their following study. The main question of this inquiry was: “Why don’t members of ethnic minorities of non-western societies choose for the study of physiotherapy?”

The most important findings are:

- Members of ethnic minorities of non-western societies declare more often than natives that material status is an important part when these students make their choice of career.
- Members of ethnic minorities of non-western societies have more problems with physical contact in healthcare than natives have. Members of ethnic minorities also have more problems with a physiotherapist of the opposite gender.

The structure of this thesis is as follows:

Chapter 1: Introduction

Chapter 2: Background information

Chapter 3: Research

Chapter 4: Results and conclusions

Chapter 5: Discussion

Hoofdstuk 1: Introductie

Dit hoofdstuk behandelt belangrijke zaken omtrent de 'waarom-vraag' van dit project. De aanleiding komt aan bod, gevolgd door de vraag- en doelstelling. Tenslotte wordt kort de opbouw van het projectverslag besproken.

§ 1.1 De aanleiding voor het project

Nederland is te beschouwen als een multicultureel land, maar hoe zit dat eigenlijk in de verschillende studierichtingen? Het is opvallend dat er maar weinig tot geen allochtone studenten de opleiding fysiotherapie volgen. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld opleidingen in de economie. Er kan dus wel gesteld worden dat de verschillende opleidingen niet altijd als multicultureel te beschouwen zijn.

Wij vinden het van belang dat er meer allochtonen op de opleiding fysiotherapie komen. Het zorgt voor een samenstelling die dichter bij de afspiegeling van de Nederlandse bevolking komt. Ook kan het voor de kwaliteit van het onderwijs en de ontwikkeling van medestudenten zeer zinvol zijn. Door meer in contact te komen met allochtone medestudenten, krijg de student meer kennis en begrip voor andere culturen en heeft de fysiotherapeut een voorsprong wat betreft het behandelen van een patiënt van allochtone afkomst.

Na rondvraag bij verschillende personen op de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, is gebleken dat niet alleen op de opleiding fysiotherapie weinig tot geen allochtonen zitten. Op de hele studierichting Gedrag, Gezondheid en Maatschappij zitten in verhouding tot andere richtingen erg weinig allochtonen.

De afdeling Marketing, Communicatie en Voorlichting; studentwerving van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen heeft erg veel interesse in de verklaringen achter onze constatering. Ook hebben zij behoefte aan adviezen rondom de studentwerving, specifiek gericht op allochtone studenten.

§ 1.2 De vraagstelling van het project

Voortkomend uit de aanleiding is de volgende vraagstelling geformuleerd:

“Waarom zijn er zo weinig allochtonen van niet-westerse afkomst op de opleiding fysiotherapie in Nijmegen?”

Na overleg met de afdeling Marketing, Communicatie en Voorlichting is er een tweede vraagstelling geformuleerd, deze is als volgt:

“Kan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen een adviesrapport krijgen om een meer evenwichtige verhouding tussen studenten van verschillende etnische achtergronden te krijgen?”

§ 1.3 De doelstelling

De hoofddoelstelling van dit project is het verkrijgen van verklaringen over het feit dat er maar weinig tot geen niet-westerse allochtone studenten de opleiding fysiotherapie volgen.

De tweede doelstelling van dit project is het schrijven van een adviesrapport gebaseerd op de verkregen verklaringen, gericht aan de afdeling Marketing, Communicatie en Voorlichting van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen voor de werving van meer niet-westerse allochtone studenten op de opleiding fysiotherapie.

De externe doelstelling van dit project is het krijgen van meer niet-westerse allochtone studenten op de opleiding fysiotherapie.

§ 1.4 De opbouw

In het projectverslag zullen de verschillende stappen die gevolgd zijn in het onderzoek uiteengezet en samengevat worden. Als eerste zullen de resultaten van het korte literatuuronderzoek te lezen zijn. Hierin wordt achtergrondinformatie en onderbouwing van de gekozen definities gegeven. Hierna volgt informatie over het uitgevoerde onderzoek. Er wordt ingegaan op zaken als de populatie, de doelen, de methode en het meetinstrument. In het hierop volgende hoofdstuk worden de resultaten en de conclusies kort weergegeven. Vanuit de conclusies is het adviesrapport geschreven, deze is te vinden in de bijlage. In het laatste hoofdstuk vindt u de discussie, hierin worden onder andere de beperkingen van het onderzoek en aanbevelingen voor eventueel verder onderzoek gedaan.

Hoofdstuk 2: Achtergrondinformatie

Voor het begrijpen van de inhoud van het projectverslag en het onderzoek, is het van belang om enige kennis te hebben van de achtergrondinformatie rondom het onderwerp van het onderzoek en de definities die gehanteerd zijn. In dit hoofdstuk wordt daarom aandacht besteed aan de definities en de redenen waarom gekozen is voor deze definities. Ook komen de cijfers over bepaalde groepen scholieren en studenten op verschillende onderwijseenheden aan bod. Verder wordt dit hoofdstuk afgesloten met het belang van interculturalisatie van de gezondheidszorg. Dit wordt beschreven vanuit sociologisch perspectief en ervaringen vanuit de praktijk.

§ 2.1 De definities

De verschillende gehanteerde definities in dit projectverslag komen in deze paragraaf aan bod. Ze worden toegelicht, keuzes worden onderbouwd en de onderzoeksrichting wordt uiteengezet.

§ 2.1.1 De definities van autochtoon, westerse allochtoon en niet-westerse allochtoon

Om een onderzoek te doen over de vraag 'waarom zijn er zo weinig allochtonen van niet-westerse afkomst op de opleiding fysiotherapie in Nijmegen', moeten er eerst een aantal definities verduidelijkt worden.

Er zijn vele interpretaties van het begrip 'allochtoon'. Tijdens de beginfase van dit onderzoek is er zelfs een politieke discussie geweest over dit begrip, omdat het een negatieve ondertoon zou hebben. *Mag men nog wel spreken van een 'allochtoon'?* Maar tot op heden is er geen andere maatschappelijk acceptabele definitie bedacht die het begrip 'allochtoon' zou kunnen vervangen.

Nu is de vraag 'wat wordt er in dit projectverslag verstaan onder het begrip 'allochtoon'? en met name de allochtoon van 'niet-westerse' afkomst? In de tabel 1. staan de definities die gehanteerd zijn.

Tabel 1. Gehanteerde definities

Autochtoon: Autochtonen zijn personen van wie de beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar ze zelf zijn geboren. In b.v. Australië geboren kinderen van Nederlandse emigranten worden dus niet tot de allochtonen gerekend.

Allochtoon: Tot de allochtonen behoren alle personen van wie minstens 1 ouder in het buitenland is geboren. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen personen die zelf ook in het buitenland zijn geboren (de 1e generatie) en personen die in Nederland zijn geboren (de 2e generatie).

Westerse allochtonen: Tot de westerse allochtonen behoren degenen die onder meer afkomstig zijn uit alle landen in Europa (maar zonder Turkije), Noord-Amerika, Oceanië, Japan en Indonesië (met inbegrip van het voormalig Nederlands-Indië).

Niet-westerse allochtonen: Tot de categorie 'niet-westers' behoren allochtonen uit Turkije en alle landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (met uitzondering van Japan en Indonesië).

Voor verdere uitleg wordt verwezen naar de bijlage 'De definities van het CBS'.

§ 2.1.2 De onderbouwing van de gekozen definities

Er is een literatuuronderzoek gedaan naar verschillende definities van 'allochtoon'. Tijdens dit onderzoek is gebleken dat er in de sociologie geen eenduidigheid bestaat over het begrip allochtoon. De meningen van de schrijvers zijn zeer divers. Er komen allerlei begrippen als 'etnische minderheden', 'migranten', 'buitenlanders' en 'medelanders' voorbij. (Werf, van der. 2002)

De definities in tabel 1 zijn beschreven door het CBS en worden door hen en onder andere ook de HBO-raad gehanteerd. Deze definities zijn voornamelijk gericht op statistiek en de meetbaarheid van verschillende groepen. In verschillende literatuurbronnen worden de definities vanuit een meer sociologisch en maatschappelijk perspectief beschreven. Aan de hand van deze definities is moeilijk meetbaar te maken wie precies onder welke groep zou moeten behoren.

Na het literatuuronderzoek is uiteindelijk gekozen om de definities van het CBS te hanteren. Hieronder staan een aantal punten ter argumentatie van deze keuze:

- Het is moeilijk om vanuit een sociologisch perspectief de definitie van allochtoon te formuleren, in de sociologische literatuur is bijna geen exacte definitie van allochtoon te vinden, wanneer deze wel wordt beschreven gaat het al snel om meer dan een halve bladzijde.
- De definities die beschreven staan in de sociologische literatuur zijn vaak toegespitst op een bepaald deel van het 'allochtoon' zijn, bijvoorbeeld de cultuur en niet land van herkomst, hierdoor is het bijna onmogelijk om meetbaar te maken wie onder welke groep zou moeten horen.
- De definities van het CBS zijn ook toegespitst op een bepaald deel, namelijk het land van herkomst, maar aan de hand van deze definities is wel duidelijk meetbaar te maken wie onder welke groep zou moeten horen.
- Om waarde aan dit onderzoek te kunnen geven moet er geprobeerd worden dicht bij de onderzoeksmethoden van het CBS te blijven. Hierbij worden natuurlijk de definities van het CBS gehanteerd. Wanneer deze in dit onderzoek ook gebruikt worden, is vergelijking met verschillende onderzoeken mogelijk.
- Voor dit onderzoek zijn cijfers verkregen bij het CBS en de HBO-raad. Om deze cijfers met waarde te kunnen gebruiken en de onderzoeksuitkomsten van dit onderzoek hiermee te kunnen vergelijken, moeten dezelfde definities van allochtoon gebruikt worden. Dit zijn wederom de definities van het CBS.

§ 2.1.3 De onderzoeksrichting

Het onderzoek is, zoals te lezen is in de onderzoeksvraag, toegespitst op het begrip 'de niet-westerse allochtoon'. Door de toevoeging van 'niet-westerse' afkomst aan het begrip allochtoon ontstaat er een groter cultureel verschil tussen 'autochtoon' en 'allochtoon'. Op deze manier wordt niet alleen een meetbare waarde, maar ook een sociale waarde aan het begrip toegevoegd. Tevens worden de Duitse studenten op

de opleiding fysiotherapie op deze manier niet als 'allochtoon' meegerekend. Er zijn namelijk veel Duitse studenten op de opleiding in Nijmegen aanwezig.

§ 2.1.4 De overig gehanteerde definities

De verschillende definities rondom het begrip allochtoon zijn nu verhelderd. Er zijn nog een aantal definities die ook van belang zijn in dit onderzoek. Deze definities staan in tabel 2.

Tabel 2. Gehanteerde definities

Cultuur: "Over het algemeen wordt cultuur omschreven als een geheel van betekenissen of kennis dat een mens nodig heeft om in een gegeven situatie te kunnen functioneren: kennis van o.a. taal, gewoonten, praktijken, rituelen, opvattingen, waarden en normen. Het gaat hier zowel om kennis van hoe men zich dient te gedragen, als om het waarom van dat gedrag." (Penninx, 1998, p.139).

Multicultureel: "Aangezien ieder individu lid is van vele groepen in de samenleving, die gebaseerd zijn op criteria als beroep, religie en vrijetijdsbesteding, en aangezien iedere groep haar eigen normen, regels en waarden heeft, kan men stellen dat ieder individu meerdere persoonlijke culturele visies heeft en derhalve als multicultureel beschouwd moet worden." (Penninx, 1998, p. 143).

Etniciteit: Een etniciteit is een sociaal-culturele identiteit, die een bepaalde groep mensen of een aantal bevolkingsgroepen verbindt. Het concept etniciteit wortelt in de idee dat de leden van bepaalde bevolkingsgroepen zich identificeren met gezamenlijke factoren, zoals nationaliteit, stamverwantschap, religie, taal, cultuur of geschiedenis. Het gemeenschappelijke "erfgoed" vormt de etniciteit. Het woord komt van Grieks ethnikos "behorende tot een ethnos (volk)". (Wikipedia, 2006)

Interculturalisatie: "De procedures, de organisatiestructuur, het personeel en het product, de geboden zorg, dienen afgestemd te worden op de inmiddels als multicultureel omschreven Nederlandse bevolking." (Penninx, 1998, p. 399).

§ 2.2 Cijfers over allochtonen in het onderwijs

Om een indicatie te kunnen geven over het aantal niet-westerse allochtonen in het middelbaar onderwijs en het hoger beroepsonderwijs, worden hieronder een aantal percentages weergegeven. Wel moet hierbij vermeld worden dat de percentages nooit voor honderd procent kunnen kloppen, vandaar dat gesproken wordt over indicaties. Dit komt doordat scholieren en studenten niet verplicht zijn hun etnische afkomst op te geven bij onderwijsinstellingen. De cijfers en percentages zijn verkregen via betrouwbare bronnen als het CBS en de HBO-raad.

§ 2.2.1 Niet-westerse allochtonen op het middelbaar onderwijs

In Nederland is het per regio verschillend hoeveel niet-westerse allochtone scholieren op het middelbaar onderwijs zitten. In de tabel hieronder staan de percentages van het aantal niet-westerse allochtone middelbare scholieren op de HAVO en het VWO in Nederland in totaal en in verschillende regio's. De cijfers zijn

afkomstig uit het kalenderjaar 2005-2006. Helaas zijn deze percentages niet te verkrijgen per leerjaar, maar enkel per 3-5 HAVO en 3-6 VWO.

Onderstaande percentages zijn afgerond op hele getallen.

Regio:	Niet-westerse allochtonen op HAVO 3-5 in %	Niet-westerse allochtonen op VWO 3-6 in %
Nederland Totaal	11%	9%
Noord Nederland	5%	6%
Oost Nederland	8%	7%
Zuid Nederland	7%	5%
West Nederland	16 %	12%

(CBS, 2006)

§ 2.2.2 Niet-westerse allochtonen op het hoger beroepsonderwijs

Hieronder worden percentages weergegeven van het totaal aantal ingeschreven niet-westerse allochtonen per kalenderjaar per opleiding. Om een breder beeld te geven dan alleen de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, worden de percentages van het aantal niet-westerse allochtonen op de Hogeschool van Utrecht en de Hogeschool van Rotterdam ook weergegeven.

Vanuit de literatuur is bekend dat veel niet-westerse allochtonen vooral de economische en juridische opleidingen volgen. Om deze reden is ervoor gekozen om deze opleidingen in percentages naast de percentages van de opleiding fysiotherapie te plaatsen. Op deze manier wordt duidelijk dat de mate van multiculturaliteit op verschillende opleidingen erg divers is.

Percentages van het aantal niet-westerse allochtone studenten voor de opleiding fysiotherapie

Jaar	2001	2002	2003	2004	2005
Hogeschool Arnhem en Nijmegen	3,3 %	2,7 %	2,6 %	2,7 %	3,3 %
Hogeschool Utrecht	2,7 %	3,4 %	2,7 %	3,3 %	4,2 %
Hogeschool Rotterdam	6,0 %	5,6 %	6,5 %	7,9 %	8,2 %

(Bron: HBO-raad)

Percentages van het aantal niet-westerse allochtone studenten voor de opleidingen bedrijfseconomie en commerciële economie

Jaar	2001	2002	2003	2004	2005
Hogeschool Arnhem en Nijmegen	9,5 %	9,4 %	9,4 %	9,2 %	9,9 %
Hogeschool Utrecht	15,0 %	15,9 %	15,6 %	14,0 %	14,9 %
Hogeschool Rotterdam	23,6 %	26,2 %	25,0 %	22,4 %	23,4 %

(Bron: HBO-raad)

Percentages van het aantal niet-westerse allochtone studenten voor de juridische opleiding

Jaar	2001	2002	2003	2004	2005
Hogeschool Arnhem en Nijmegen	x	x	21,4 %	22,2 %	23,1 %
Hogeschool Utrecht	x	x	18,6 %	23,7 %	23,9 %

(In de jaren waar een 'x' onder staat bestond de opleiding nog niet. Ook wordt deze opleiding niet op de Hogeschool van Rotterdam gegeven.) (Bron: HBO-raad)

Zoals uit de cijfers is af te lezen is het percentage niet-westerse allochtonen studenten op de economische en juridische richting ongeveer drie keer zo hoog als het percentage niet-westerse allochtone studenten op de opleiding fysiotherapie.

“Binnen het hoger beroepsonderwijs is de studie economie het meest populair, bij niet-westerse allochtonen nog veel meer dan bij autochtonen. In het studiejaar 2002/2003 volgde de helft van de niet-westerse allochtone hbo-studenten een economische studierichting, van de Turkse en Marokkaanse mannen zelfs zes van de tien. Daarentegen volgde van de autochtonen 35 procent een dergelijke studie. (...) Niet-westerse allochtonen volgen minder vaak studies in de gebieden Gedrag, Gezondheid en Maatschappij en Taal en Cultuur.” (CBS, 2004, p.40,41).

§ 2.3 Allochtonen in het vakgebied fysiotherapie

In deze paragraaf komen multiculturaliteit en interculturalisatie in samenhang met de opleiding fysiotherapie aan bod. Er wordt ingegaan op de beperkingen van de gezondheidszorg nu en de mogelijke positieve gevolgen van de interculturalisatie in de gezondheidszorg en in het bijzonder op de opleiding fysiotherapie.

§ 2.3.1 Multicultureel Nederland en interculturalisatie

Vanuit de fysiotherapie worden er vele onderzoeken gedaan naar de allochtone patiëntengroep. Hierbij worden vragen gesteld zoals; *Is de pijnbeleving van patiënten van allochtone afkomst anders? Of Hebben de patiënten van allochtone afkomst een ander 'verkeerd' beeld van fysiotherapie?* Dat er onderzoeken gedaan worden met dit thema geeft al aan dat er bepaalde belemmeringen zijn bij het behandelen van patiënten van allochtone afkomst. De aspecten die vaak aangegeven worden zijn (Flier, van der, 2000, p. 14):

- Communicatieproblemen
- Beperkte kennis bij allochtonen over Nederlandse (zorg)instellingen
- Beperkte kennis bij hulpverleners over de betekenis van specifieke problemen van allochtonen en hun achtergronden

Bij dit laatste punt wordt echter direct de kanttekening gemaakt dat kennis over de cultuur van allochtonen zeker geen cruciale factor is bij het verbeteren van de zorg aan patiënten van allochtone afkomst. Beroepshouding en interculturele communicatie is van wezenlijker belang. Er zijn namelijk vele culturen en om van elke cultuur kennis te hebben is vrijwel onmogelijk.

Cultuur en interculturele communicatie zijn complexe zaken, welke meestal onbewust aangeleerd zijn en door verschillende individuen verschillend worden uitgevoerd. Er

bestaat niet één juiste manier om met verschillende bevolkingsgroepen om te gaan, want ook binnen een bevolkingsgroep is elk individu anders. Wat wel degelijk van belang is, is dat men zich bewust is van het feit dat het eigen gedrag door een ander 'verkeerd' begrepen kan worden. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen, is het verstandig om rekening te houden met de volgende aspecten:

- Respect hebben voor het gedrag van de ander: het gedrag wat men zelf toont, kan ook door de ander als vreemd worden ervaren.
- Nieuwsgierig zijn: 'wat doe ik, waardoor de ander doet wat hij doet?'
- Er nooit van uitgaan dat iemand iets doet 'omdat hij Marokkaan, Turk, Islamiet, enzovoort is'. Wanneer men denkt dat er wel een verband is, kan men ernaar vragen: mensen doen vaak niets liever dan over hun cultuur, overtuiging, geloof, hobby's enzovoort te vertellen, zodra ze merken dat de ander echt geïnteresseerd is.

Wat ook van belang is en waar dit onderzoek zich mede op richt, is de interculturalisatie van de zorg. Zorginstellingen en opleidingen moeten inter- of transcultureel worden. Deze omschakeling wordt doorgaans interculturalisatie genoemd. "De procedures, de organisatiestructuur, het personeel en het product, de geboden zorg, dienen afgestemd te worden op de inmiddels als multicultureel omschreven Nederlandse bevolking." (Penninx, 1998, p. 399). Deze afstemming zorgt voor een cultuurverandering binnen de zorginstelling of opleiding. Dit betekent dat op de opleiding fysiotherapie een verandering plaats zou moeten vinden in de verhouding van het aantal autochtonen en het aantal niet-westerse allochtonen. Want zoals is weergegeven in paragraaf 2.2.2 kan men op de opleiding fysiotherapie niet echt spreken van een multiculturaliteit.

Wanneer interculturalisatie op de opleiding fysiotherapie plaats vindt, komen autochtone studenten meer in aanraking met niet-westerse allochtone studenten. De kans is groot dat deze studenten dan meer respect en wederbegrip voor elkaar opbouwen. Ook zullen ze meer van elkaars culturele achtergronden leren. Op een studie zijn de studenten allemaal vrijwel gelijk aan elkaar, een autochtone student is even HBO-waardig als een niet-westerse allochtone student. Ze hebben tenslotte allebei een vooropleiding behaald, welke toegang tot het HBO-geeft. Op deze manier zal het veel makkelijker zijn om van elkaar te leren, over bijvoorbeeld cultuur, dan in de fysiotherapeut- patiënt verhouding. Want al wordt de fysiotherapeut tegenwoordig geleerd zoveel mogelijk op een gelijkwaardige manier met de patiënt om te gaan, er blijft een verschil bestaan. Het zal in de verhouding fysiotherapeut- patiënt dan ook moeilijker zijn om van elkaar te leren. Kortom, het is makkelijker om al tijdens de opleiding over de normen en waarden van elkaars culturen te leren dan later in de praktijk.

Hoofdstuk 3: Het enquêteonderzoek

Aan de hand van een enquête is geprobeerd een antwoord te krijgen op de vraagstellingen van het project. In dit hoofdstuk kunt u onder andere lezen met welk doel de enquête is opgesteld, voor wie deze is opgesteld, wat de onderwerpen waren en hoe de onderzoekers te werk zijn gegaan. De enquête is te vinden in bijlage 'De enquête'.

§ 3.1 Het doel

De doelstelling van het enquêteonderzoek is het verkrijgen van verklaringen over het feit dat er maar weinig tot geen niet-westerse allochtone studenten de opleiding fysiotherapie volgen.

§ 3.2 De populatie

Er is gekozen voor de populatie 'niet-westerse allochtone middelbare scholieren van 4, 5 HAVO en 5, 6 VWO in de regio Arnhem en Nijmegen'. Hiervoor is gekozen vanwege het feit dat er op de opleiding fysiotherapie in Nijmegen zeer weinig niet-westerse allochtone studenten aanwezig zijn. Voor deze regio is gekozen omdat dit het promotiegebied is voor de werving van studenten voor de Hogeschool. De enquête wordt afgenomen onder middelbare scholieren van 4, 5 HAVO en 5, 6 VWO, omdat deze scholieren een keuze moeten (gaan) maken voor een vervolgstudie.

§ 3.3 De indicatoren

Aan de hand van de literatuurstudie en gesprekken met decanen is een reeks van onderwerpen opgesteld welke in de enquête naar voren komen. Hieronder worden de belangrijkste onderwerpen en de gedachtes achter deze onderwerpen kort uiteengezet.

In de enquête worden meerdere vragen gesteld rondom de status van beroepen. De verwachting is dat niet-westerse allochtonen het belangrijker vinden om veel status te hebben in hun toekomstige beroep dan autochtonen. Ook wordt verwacht dat niet-westerse allochtonen meer status toekennen aan beroepen in de economische sector dan aan beroepen in de gezondheidszorg. Hierdoor zullen ze eerder kiezen voor beroepen in de economische sector. Hierna worden verschillende vragen gesteld die de mate van beïnvloedbaarheid van de scholieren door de omgeving toetsen. De verwachting is dat er een verschil in beïnvloedbaarheid door de omgeving bestaat tussen autochtonen en niet-westerse allochtonen. Verder worden vragen gesteld waaruit kan worden opgemaakt of de scholier enig idee heeft over de inhoud van het beroep fysiotherapie. De verwachting is dat de niet-westerse allochtonen minder goed weten wat het beroep inhoud dan autochtonen. Dit kan een

reden zijn om niet voor de opleiding fysiotherapie te kiezen. Aan het einde van de enquête komt het onderwerp lichamelijk contact in de gezondheidszorg en in het bijzonder bij fysiotherapie aan bod. De verwachting is dat niet-westerse allochtonen meer moeite hebben met dit lichamelijke contact dan autochtonen. Vooral wanneer sprake is van lichamelijk contact tussen twee geslachten. Aan de hand van de bovenstaande onderwerpen en een aantal losstaande vragen, kan uiteindelijk het één en ander gezegd worden over waarom niet-westerse allochtone middelbare scholieren wel of niet voor de opleiding fysiotherapie zullen kiezen.

§ 3.4 De scholen

In totaal zijn de enquêtes opgenomen op vijf verschillende middelbare scholen in de regio Arnhem en Nijmegen. De middelbare scholen zijn geselecteerd uit een lijst met middelbare scholen van het CFI ¹. Er zijn twee scholen in Arnhem, twee scholen in Nijmegen en één school in Elst geselecteerd voor het afnemen van de enquêtes. Zo worden de steden en een tussenliggend dorp vertegenwoordigd.

De enquête is op de volgende middelbare scholen afgenomen:

- *Het Arentheem College loc. Middachtensingel, Arnhem.*
- *Het Olympus College, Arnhem.*
- *Het Over Betuwe College, Elst.*
- *Het Dominicus College, Nijmegen.*
- *De Stedelijke Scholengemeenschap Nijmegen, Nijmegen.*
-

§ 3.5 De methode van onderzoek

Binnen deze paragraaf wordt kort uiteengezet welke werkwijze is gevolgd bij het uitvoeren van het onderzoek. Er wordt ingegaan op belangrijke zaken als de toenadering, het meetinstrument, de methode, de verwerking en de analyse van de

¹ Op Onderwijs in Cijfers informeert CFI (Centrale Financiën Instellingen), namens het ministerie van OCW, over deelnemers, personeel en financiën van instellingen.

gegevens. Daarbij wordt niet voorbij gegaan aan zaken als validiteit, betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid. Begonnen wordt met het toenaderingstraject richting de te onderzoeken populatie.

§ 3.5.1 De toenadering

De enquête is, zoals eerder genoemd, afgenomen op vijf middelbare scholen in de regio Arnhem en Nijmegen. Er is telefonisch en in persoon contact opgenomen met de decanen van de middelbare scholen nadat de enquête definitief opgesteld was. Via de decanen is gevraagd of de enquêtes klassikaal in de lessen afgenomen konden worden. Dit klassikaal afnemen is van belang omdat de kans dan groter is dat de middelbare scholieren de enquêtes serieus en naar waarheid invullen. Ook is de respons op deze manier het grootst, veel scholieren kunnen de enquêtes tegelijkertijd invullen.

Per school is gevraagd om twee jaargroepen te enquêteren. Tegenwoordig zijn de vakkenpakketten in profielen ingedeeld, namelijk; natuur en gezondheid, natuur en techniek, economie en maatschappij, cultuur en maatschappij. Voor de representativiteit van het onderzoek is het van belang om al deze profielen te bereiken. Vaak is gekozen voor één jaargroep van het VWO en één jaargroep van de HAVO. De decaan licht de docenten waarbij de enquêtes in de les worden afgenomen in over de enquête en over hoe deze moet worden afgenomen. De docent zegt tegen de scholieren dat het om studiekeuzes gaat en in het speciaal over fysiotherapie, maar zegt niet dat het in het bijzonder over de keuzes van niet-westerse allochtone scholieren gaat. Ook zorgt de docent ervoor dat de scholieren niet overleggen.

§ 3.5.2 Het meetinstrument; de enquête

Om zo aselekt mogelijk te enquêteren en discriminatie tegen te gaan worden niet alleen de niet-westerse allochtone scholieren geënquêteerd. In de enquête wordt gevraagd naar het geboorteland van de scholier zelf, van de vader en van de moeder. Aan de hand van deze gegevens kan vast worden gesteld of de scholier autochtoon, westerse allochtoon of niet-westerse allochtoon is. Ook kunnen op deze manier de antwoorden van niet-westerse allochtone scholieren worden vergeleken met de antwoorden van westerse allochtone- en autochtone scholieren.

De enquête wordt anoniem afgenomen. Voor de onderzoekers heeft het geen meerwaarde om de namen van de scholieren te weten. De scholieren hoeven zich op deze manier niet opgelaten te voelen bij het invullen van bepaalde 'gevoelige' vragen.

§ 3.5.3 De onderbouwing van de methode

In de eerste fase van het onderzoek moest er gekozen worden tussen kwalitatief en kwantitatief onderzoek. In de context van dit onderzoek bleek dit geen eenvoudige keuze. Immers, er wordt gevraagd naar onderliggende motieven om al dan niet voor de opleiding fysiotherapie te kiezen. Dit onderstreept een kwalitatief karakter. Echter, vanuit de onderzoekers was er ook de wens om de resultaten te generaliseren en zo

een hoge externe validiteit te behalen. Dit laatstgenoemde argument heeft het uiteindelijk gewonnen. Al moet gezegd worden dat er in de enquête enkele kwalitatieve vragen zijn opgenomen, hier wordt verder op doorgegaan in de discussie. Binnen kwantitatief onderzoek kan men gebruik maken van diverse meetinstrumenten waarvan de enquête de meest gebruikte is. Aansluitend op de wenselijke hoge externe validiteit, is een enquête het meest werkbaar meetinstrument om een grote groep mensen mee te benaderen. De interne validiteit wordt gewaarborgd door de anonimiteit, het aselekt kiezen van jaargroepen c.q. klassen en het kwantitatieve karakter van het gehele onderzoek (weinig interpretatie van antwoorden etc.). De steekproefomvang van 500 is vrij groot, maar niet moeilijk te behalen. Om diversiteit in de respondenten te waarborgen was het van belang meerdere middelbare scholen te benaderen. Vanwege de meerdere jaargroepen kon in relatief korte tijd een grote groep middelbare scholieren benaderd worden. Na het invoeren van de enquêtes 300 t/m 501 bleek dat de verhouding autochtoon/allochtoon ruim in overeenstemming was met de Nederlandse bevolking. In verhouding tot de Nederlandse bevolking zijn zelfs meer niet-westerse allochtonen bereikt dan autochtonen. Hierna zijn er geen nieuwe enquêtes meer ingevoerd (zgn. 'purposive sampling'). Van één school waren nog niet alle enquêtes retour ontvangen, en hier is dus ook van afgezien. Mede door de juiste steekproefsamenstelling, mede door de tijdsdruk.

§ 3.5.4 De statistische analyse

De enquêtes zijn met behulp van het programma Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) versie 14 verwerkt en geanalyseerd. Op deze manier kunnen makkelijk veel gegevens verwerkt worden. In totaal zijn 501 van de 518 teruggekregen enquêtes ingevoerd. De 17 niet ingevoerde enquêtes waren vaak voor een groot deel niet ingevuld of er was reden om aan te nemen dat de enquête niet naar waarheid was ingevuld.

Met behulp van een inhoudsdeskundige op het gebied van SPSS hebben de onderzoekers de enquête geanalyseerd. De eventuele samenhang tussen verschillende variabelen is berekend en eventueel statistische significantie van verschillen tussen de groepen is bepaald. Vooraf was vastgesteld wat met elkaar verbonden en vergeleken moest worden om conclusies te kunnen trekken. Aan de hand van deze analyse-uitkomsten zijn de conclusies opgesteld. Omdat de enquête voor een erg groot deel bestaat uit vragen met een nominale meetschaal is gebruik gemaakt van de Chi-kwadraat toets, welke toetst op verschillen tussen meerdere groepen. Hier is gebruik gemaakt van een alpha van 0,05, wat gebruikelijk is binnen de statistiek. Alle conclusies kunnen dus met 95% betrouwbaarheid getrokken worden. Een dergelijk niveau wordt als acceptabel gezien. De analyse-uitkomsten zijn te vinden in bijlage 'De resultaten SPSS'.

Hoofdstuk 4: Resultaten en conclusies

§ 4.1 De resultaten

Voor de resultaten wordt verwezen naar de bijlage 'De resultaten SPSS'. Hierin staan de tabellen die zijn ontstaan na de koppeling van verschillende antwoorden. Wanneer sprake is van een significant verschil is gebruik gemaakt van een alpha van 0,05. Dit wil zeggen dat 5% af kan wijken van de getrokken conclusies. Wanneer wordt gesproken over indicatief significant is gebruik gemaakt van een alpha van 0,10. Dit wil zeggen dat 10% af kan wijken van de getrokken conclusies. In tabel 3 zijn de uitkomsten van deze toets weergegeven. Elke variabele (te vinden in de rijen van de tabel) is gekoppeld door middel van crosstabs in SPSS aan de etnische afkomst. Een voorbeeld: het belang van materiële status verschilt (indicatief) significant (0,08) per etnische afkomst groep. Voor het berekenen van deze eventueel aanwezige significantie is de Chi square toets gebruikt. Verdere interpretatie kan alleen aan de hand van de SPSS output, deze is opgenomen in de bijlage.

Tabel 3.

Getoetste onderwerpen	Percentage autochtonen	Percentage Niet-westerse all.	Significantie Chi square
Belang van materiële status is groot	27,2%	42,1%	0,080
Materiele status fysiotherapie is groot	16,1%	14,4%	0,920
Materiele status accountant is groot	73,0%	73,2%	0,937
Materiële status bedrijfseconoom is groot	71,2%	73,2%	0,913
Materiele status commercieel econoom is groot	62,1%	62,9%	0,986
Ik kies voor de studierichting gezondheidszorg	76,4%	67,3%	0,171
Ik kies voor de studierichting economie en management	73,0%	62,6%	0,075
Keuze voor studie met meerdere kanten is belangrijk	61,3%	57,5%	0,285
Gemiddelde lichamelijk contact	0,9%	1,8%	0,029
Ik heb er problemen mee als de fysiotherapeut van het andere geslacht is	2,6%	8,2%	0,050
Wel bekend met het beroep fysiotherapie	78,0%	59,8%	0,001
Gemiddelde invloed door omgeving	47,3%	38,1%	0,327
Betekenis voor familie is belangrijk	32,4%	72,1%	0,000
Ik kies wel/ niet/ misschien voor de opleiding fysiotherapie	86,8%	87,2%	0,916

§ 4.2 De conclusies

Materiële Status:

Zoals te lezen is in paragraaf 3.3 'De indicatoren' was de verwachting dat niet-westerse allochtonen het belangrijker vinden om veel status te hebben in hun toekomstige beroep dan autochtonen. Ook wordt verwacht dat niet-westerse

allochtonen meer status toekennen aan beroepen in de economische sector dan aan beroepen in de gezondheidszorg, waardoor ze eerder zullen kiezen voor beroepen in de economische sector. Deze verwachtingen worden ondersteund door de uitkomsten van het onderzoek. Uit de resultaten is namelijk naar voren gekomen dat niet-westerse allochtonen (indicatief) significant vaker aangeven dat materiële status een belangrijke rol speelt bij de beroepskeuze dan autochtonen. Verder hebben de economische beroepen meer materiële status dan fysiotherapie. Hierbij zijn geen significante verschillen tussen autochtonen en niet-westerse allochtonen.

Keuze voor studierichting:

Vanuit de cijfers over het aantal niet-westerse allochtone studenten op verschillende opleidingen, blijkt dat niet-westerse allochtonen de voorkeur hebben voor economische opleidingen. Verder was er de verwachting dat niet-westerse allochtonen een opleiding kiezen waarbij je meerdere kanten op kunt, omdat ze nog niet precies weten wat ze later voor beroep willen uitoefenen. Deze verwachtingen worden deels ondersteund door de uitkomsten van het onderzoek. Uit de resultaten is naar voren gekomen dat niet-westerse allochtonen (indicatief) significant vaker voor de studierichting economie en management kiezen dan autochtonen. Er zijn echter geen significante verschillen tussen autochtonen en niet-westerse allochtonen wat betreft de keuze voor studierichting gezondheidszorg. Ook zijn er geen significante verschillen tussen autochtonen en niet-westerse allochtonen wat betreft de voorkeur voor een studie waarmee men meerdere kanten op kan. Zowel autochtonen als niet-westerse allochtonen kiezen vaak een studie waarmee men meerdere kanten op kan.

Lichamelijk contact:

De verwachting was dat niet-westerse allochtonen meer moeite hebben met het lichamelijke contact bij fysiotherapie dan autochtonen. Dit werd vooral verwacht wanneer sprake is van lichamelijk contact tussen twee geslachten. Het onderzoek heeft deze verwachting ondersteund. Niet-westerse allochtonen geven significant vaker aan problemen te hebben met het lichamelijk contact tussen de fysiotherapeut en de patiënt dan autochtonen. Ook geven niet-westerse allochtonen significant vaker aan problemen te hebben met een fysiotherapeut van het andere geslacht dan autochtonen.

Bekendheid met fysiotherapie:

De verwachting was dat de niet-westerse allochtonen minder goed weten wat het beroep fysiotherapie inhoudt dan autochtonen. In het onderzoek is deze verwachting bevestigd. Niet-westerse allochtonen zijn significant minder bekend met het beroep fysiotherapie dan autochtonen.

Er is gebleken dat er geen respondenten zijn die kiezen voor de opleiding fysiotherapie zonder dat zij bekend zijn met het beroep. Het onbekend zijn met het

beroep fysiotherapie kan dus een reden zijn voor het niet kiezen van de opleiding fysiotherapie.

Beïnvloeding door omgeving:

Het was de verwachting dat er een verschil in beïnvloedbaarheid door de omgeving bestond tussen autochtonen en niet-westerse allochtonen. Hierbij werd gedacht dat de niet-westerse allochtonen meer beïnvloed werden door hun omgeving dan de autochtonen wat betreft hun keuzes rondom vakkenpakket en studierichting. Het onderzoek heeft deze verwachting niet bevestigd. Er zijn namelijk geen significante verschillen tussen autochtonen en niet-westerse allochtonen wat betreft de beïnvloedbaarheid door de omgeving.

Betekenis voor familie:

De verwachting bestond dat niet-westerse allochtonen het veel belangrijker vinden om later met hun beroep iets voor hun familie te kunnen betekenen. Uit het onderzoek is gebleken dat niet-westerse allochtonen het significant belangrijker vinden om later met hun beroep iets voor hun familie te kunnen betekenen dan autochtonen. Dit kan vakinhoudelijke hulp betekenen, maar vaak gaat het om het kunnen geven van financiële steun.

Keuze voor de opleiding fysiotherapie:

Vanwege het feit dat er weinig tot geen niet-westerse allochtone studenten de opleiding fysiotherapie volgen, was verwacht dat er relatief minder niet-westerse allochtone scholieren aan zouden geven voor de opleiding fysiotherapie te gaan kiezen. Het onderzoek heeft uitgewezen dat er geen significante verschillen tussen autochtonen en niet-westerse allochtonen zijn wat betreft de keuze voor de opleiding fysiotherapie.

Hoofdstuk 5: Discussie

§ 5.1 De beperkingen

De onderzoekers hebben enkele antwoorden uit de enquête subjectief moeten beoordelen. Dit wil zeggen dat enkele kwalitatieve antwoorden zijn omgezet in kwantitatieve gegevens. Dit is gedaan om de gehele analyse met behulp van SPSS te kunnen uitvoeren.

Verder hebben de onderzoekers maar vijf middelbare scholen kunnen selecteren voor het afnemen van de enquête. Dit vanwege het feit dat hele jaargroepen moesten worden geënquêteerd. Hierdoor kan de generaliseerbaarheid van de conclusies naar de gehele regio Arnhem en Nijmegen enigszins in twijfel worden getrokken.

§ 5.2 Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek

Wanneer verder onderzoek zou worden gedaan, raden de onderzoekers aan dit op een kwalitatieve wijze te doen. Op deze manier kan dieper op de verschillende onderwerpen ingegaan worden. De onderzoekers raden aan dan vooral in te gaan op de volgende vragen: 'Wijzen niet-westerse allochtonen meer materiële status toe aan beroepen in de economische sector dan autochtonen en wat zijn de redenen hierachter?', 'Waarom en op welke manier willen niet-westerse allochtonen later met hun beroep iets voor hun familie kunnen betekenen?' en 'Worden niet-westerse allochtonen meer beïnvloed door hun omgeving dan autochtonen?'

De onderzoekers raden deze onderwerpen aan, omdat hierover na dit onderzoek nog steeds onduidelijkheid bestaat. De laatste vraag is in het onderzoek reeds beantwoord, maar de onderzoekers twijfelen of de diepgang van de enquête over dit onderwerp voldoende is geweest.

Literatuurlijst

1. CBS. (2003). *Allochtonen in Nederland 2003*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.
2. CBS. (2004). *Allochtonen in Nederland 2004*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.
3. CBS. (2006). *Voortgezet onderwijs: deelname van de leerlingen naar herkomstgroepering*. Geraadpleegd 13 maart 2007 via <http://statline.cbs.nl/StatWeb/start.asp?ip=Search/Search>
4. Flier, J. van der. (2000). Fysiotherapie in de multiculturele samenleving, *Jaarboek fysiotherapie kinesitherapie*, 8-21.
5. Keij, I. (2000). *Standaarddefinitie allochtonen: hoe doet het CBS dat nou?* Geraadpleegd 27 maart 2007 via <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/26785779-AAFE-4B39-AD07-59F34DCD44C8/0/index1119.pdf>
6. Penninx, R. et al. (1998). *Etnische minderheden en de multiculturele samenleving*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
7. Werf, S. van der. (2002). *Allochtonen in de multiculturele samenleving: Een inleiding*. Bussum: Coutinho.
8. Wikipedia. (2006). *Etniciteit*. Geraadpleegd 12 december 2006 via <http://nl.wikipedia.org/wiki/Etniciteit>

Bijlagen

De definities van het CBS

De enquête

Resultaten SPSS

Het adviesrapport

Bijlage:
De definities van het CBS

CBS definities

Hoedoe het CBS dat nou?

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hanteerde tot voor kort verschillende definities om het aantal allochtonen te bepalen. Zo werden allochtonen onderscheiden op grond van hun nationaliteit, de nationaliteit en het geboorteland, of het geboorteland en het geboorteland van diens ouders.

Nieuwe definitie

Twee veel gebruikte definities waren de beperkte definitie en de ruime definitie. Volgens de beperkte definitie is iemand allochtoon als hij én een van de ouders in het buitenland geboren is of als beide ouders in het buitenland geboren zijn. Naast deze definitie werd ook de ruime definitie gebruikt. Volgens deze definitie is iemand allochtoon als hij óf ten minste een van de ouders in het buitenland geboren is. Het aantal allochtonen volgens de diverse definities liep flink uiteen. Volgens de ruime definitie waren er in Nederland per 1 januari 1999 bijna 1 miljoen allochtonen meer dan volgens de beperkte definitie. Met ingang van augustus 1999 is CBS-breed de standaarddefinitie ingevoerd. Volgens deze nieuwe definitie wordt een persoon tot de allochtonen gerekend als ten minste één ouder in het buitenland is geboren. De verschillen met de oude definities zijn aanmerkelijk. Op 1 januari 1999 woonden er in Nederland volgens de nieuwe definitie 2,7 miljoen allochtonen, 17 procent van de bevolking. Volgens de, oude, ruime definitie waren dat er 124 duizend meer, volgens de, oude, beperkte definitie 815 duizend minder.

Westers en niet-westers

Naast de nieuwe definitie is ook een standaardindeling van allochtonen geïntroduceerd waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen westerse en niet-westerse allochtonen. Tot de westerse herkomstlanden worden gerekend alle landen in Europa (maar zonder Turkije), Noord-Amerika, Oceanië, Japan en Indonesië (met inbegrip van het voormalig Nederlands-Indië). De niet-westerse herkomstlanden zijn Turkije en alle landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (met uitzondering van Japan en Indonesië). De reden om dit onderscheid aan te brengen, is de verschillende sociaal-economische en culturele positie van westerse en niet-westerse allochtonen. Als een groep in sociaaleconomisch of cultureel opzicht sterk op de Nederlandse bevolking lijkt, wordt deze groep tot de westerse allochtonen gerekend. De allochtonen met Indonesië als herkomstland vormen een bijzondere groep. Ze worden gerekend tot de westerse allochtonen. Veel van de personen uit Indonesië of voormalig Nederlands-Indië zijn van Nederlandse afkomst.

Doelgroepen

Bij de niet-westerse allochtonen wordt vaak onderscheid gemaakt naar de volgende herkomstlanden: Turkije, Marokko, Suriname en de Nederlandse Antillen/Aruba. Het zijn de belangrijkste doelgroepen van het minderhedenbeleid. De doelgroepen van het minderhedenbeleid zijn buitenlandse werknemers uit de acht wervingslanden rond de Middellandse Zee, Molukkers, Surinamers, Antillianen (inclusief Arubanen), vluchtelingen (statushouders), zigeuners en woonwagenbewoners. Met behulp van de standaarddefinitie van het CBS kunnen de belangrijkste doelgroepen van het minderhedenbeleid worden getoond. Het gaat dan om Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen (inclusief

Arubanen). Zigeuners (ongeveer 3,5 duizend personen) en woonwagbewoners (ongeveer 30 duizend personen) verdwijnen als aparte doelgroepen omdat de meesten in Nederland zijn geboren. Ook het aantal Molukkers kan niet worden berekend op basis van de gegevens van de gemeentelijke basisadministratie, aangezien Molukkers voormalig Nederlands-Indië /Indonesië als geboorteland hebben.

Eerste en tweede generatie

De eerste generatie allochtonen betreft personen die zelf in het buitenland zijn geboren en met minstens één in het buitenland geboren ouder. De voorwaarde dat één van de ouders in het buitenland moet zijn geboren sluit in het buitenland geboren personen met in Nederland geboren ouders uit. Deze laatste worden tot de autochtone bevolking gerekend. Het herkomstland voor de eerste generatie allochtonen is het land waar de persoon is geboren. Personen die in Nederland zijn geboren met eveneens minstens één in het buitenland geboren ouder behoren tot de tweede generatie allochtonen. Deze tweede generatie bestaat weer uit personen met één in het buitenland geboren ouder (naar geboorteland van deze ouder) of met twee in het buitenland geboren ouders (naar geboorteland van de moeder). Ontbreekt informatie over het geboorteland van één van de ouders, dan wordt verondersteld dat het geboorteland van deze ouder hetzelfde is als dat van de andere ouder. Als informatie over het geboorteland van beide ouders ontbreekt, dan wordt verondersteld dat de ouders hetzelfde geboorteland hebben als de persoon in kwestie.

Verschillen

De verschillen in aantal op grond van de nieuwe en oude definities zijn behoorlijk. Waar precies zitten de verschillen?

1. Eerste generatie westerse allochtonen: volgens de nieuwe (en de beperkte) definitie behoren personen die in het buitenland zijn geboren en van wie beide ouders in Nederland zijn geboren tot de autochtonen. Op grond van de ruime definitie waren dit eerste generatie allochtonen. In 1999 ging het hier om bijna 124 duizend personen. Twee van de drie personen uit deze groep behoorden volgens de ruime definitie tot de eerste generatie westerse allochtonen. Hieronder waren met name kinderen uit Nederlandse ouders die in Duitsland, België en Indonesië zijn geboren.

2. Tweede generatie westerse allochtonen: volgens de beperkte definitie waren er 130 duizend tweede generatie westerse allochtonen in Nederland, volgens de nieuwe (en de ruime) definitie waren er 817 duizend westerse allochtonen. Dit verschil zit 'em in de in Nederland geboren kinderen uit gemengde huwelijken. Die werden op grond van de beperkte definitie niet als allochtoon beschouwd. Het gaat hier om personen die in Nederland zijn geboren en van wie één ouder niet in Nederland is geboren. Onder de groep westerse allochtonen met één buitenlandse ouder vormen de personen met een Duitse en Indonesische achtergrond de meerderheid.

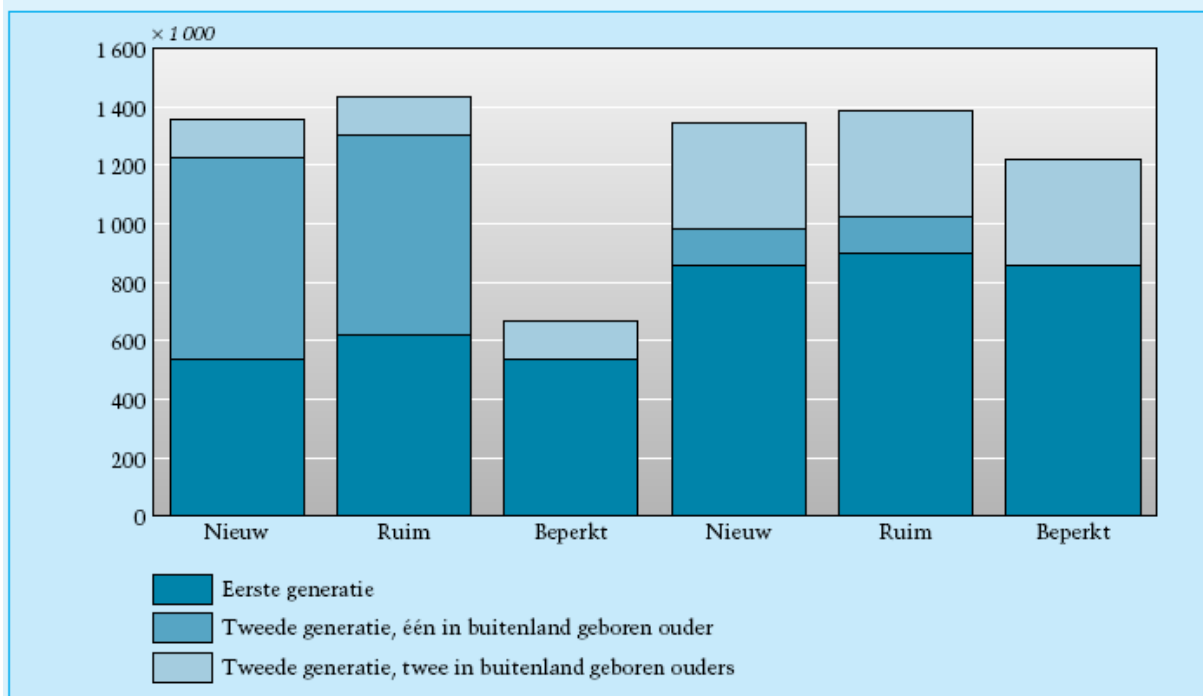
Migratie

3. Eerste generatie niet-westerse allochtonen: ongeveer zestig procent van alle eerste generatie allochtonen is niet-westers allochtoon. De meesten komen uit Turkije, Marokko en Suriname. Bij deze groepen is er weinig verschil tussen de aantallen volgens de nieuwe en de beperkte definitie enerzijds en de ruime definitie anderzijds. Er zijn dus weinig allochtonen met herkomstland Turkije, Marokko en Suriname waarvan de persoon in

het herkomstland is geboren en de ouders in Nederland. Er zijn daarentegen wel veel Antillianen en Arubanen met twee in Nederland geboren ouders. Dit komt door de, vanouds, omvangrijke migratie tussen Nederland en de Nederlandse Antillen.

4. Tweede generatie niet-westerse allochtonen: het verschil tussen de beperkte definitie enerzijds en de nieuwe en de ruime definitie anderzijds wordt gevormd door de allochtonen met één buitenlandse ouder. Onder de niet-westerse allochtonen is deze groep niet groot. Niet-westerse allochtonen met één buitenlandse ouder komen aanzienlijk minder vaak voor dan westerse allochtonen met één buitenlandse ouder. Mogelijk laat de eerste generatie niet-westerse allochtonen eerder een partner uit het herkomstland overkomen of trouwt deze bij voorkeur met een partner uit het eigen herkomstland. De tweede generatie met herkomstland Suriname of de Nederlandse Antillen/Aruba vormen hierop een uitzondering. Dertig procent van de tweede generatie allochtonen met Suriname als herkomstland heeft een Nederlandse ouder. Bij de allochtonen met de Nederlandse Antillen/Aruba als herkomstland is dit zelfs zestig procent.

Aantal allochtonen volgens drie definities, 1 januari 1999

Sinds augustus 1999 heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek een nieuwe standaarddefinitie voor allochtonen. Dat moet veel onduidelijkheid over het aantal allochtonen in ons land wegnemen.

Door: Ingeborg Keij

Bijlage:
De enquête

Enquête

Studiekeuze van middelbare scholieren

Hallo toekomstige student,

Dit is een enquête gericht op jouw studiekeuzes. Wij zijn geïnteresseerd in waarom jullie welke keuzes maken. En omdat wij van de opleiding fysiotherapie zijn, willen wij ook graag weten waarom jullie wel of niet voor fysiotherapie kiezen.

Het is de bedoeling dat je bij meerkeuze vragen altijd een antwoord aankruist, tenzij anders is aangegeven.

Je hoeft je naam niet in te vullen, omdat de enquête anoniem wordt verwerkt.

Succes met het invullen van de enquête.

S. Karssenberg en B. Wildschut

Persoonsgegevens

Naam school:
Geslacht: Man Vrouw
Geboortjaar: 19..
Leerjaar: Klas 4 Klas 5 Klas 6
Niveau: HAVO VWO
Profiel: NG NT EM CM
Woonplaats:
Geboorteland:
Geboorteland vader:
Geboorteland moeder:
Beroep vader:
Beroep moeder:

Interessegebieden en kwaliteiten

1) Welke vakken vind je interessant? (noem er minstens drie)

.....

2) Welk(e) vak(ken) heb je in je vrije deel?

.....

3) Waarom heb je voor dit vrije deel gekozen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Omdat ik het leuk vind
 Omdat ik er goed in ben
 Op aanraden van anderen
 Omdat het handig is voor mijn vervolgstudie
 Anders, namelijk
.....

4) Voor welke drie vakken haal je de hoogste cijfers?

.....

5) STELLINGEN:

(Denk bij het invullen niet te lang na. Het gaat om je eerste indruk.)

	Helemaal mee oneens	Beetje mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Beetje mee eens	Helemaal mee eens
Ik kan goed problemen analyseren en oplossen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik kan goed met mensen omgaan	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het leuk om met mensen te werken	☐	☐	☐	☐	☐

	Helemaal mee oneens	Beetje mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Beetje mee eens	Helemaal mee eens
Ik ben geïnteresseerd in de werking van het menselijk lichaam	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het leuk om mensen te coachen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik kan goed met lichamelijke klachten van andere mensen omgaan	☐	☐	☐	☐	☐
Ik kan goed met geestelijke klachten van andere mensen omgaan	☐	☐	☐	☐	☐

Keuze van profiel

6) Waarom heb je voor jouw profiel gekozen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Dit profiel vind ik het makkelijkst
- Dit profiel vind ik het leukst
- Dit profiel sluit aan bij vervolgstudie
- Dit profiel hebben mijn ouders mij sterk aangeraden
- Mijn vrienden hebben dit profiel ook gekozen
- Anders, namelijk
-

Studiekeuze

7) Ga je na het behalen van je HAVO/ VWO diploma een vervolgstudie doen?

- Ja
- Nee, ga door met vraag 14

8) Ga je een vervolgstudie doen aan het MBO, het HBO of aan de universiteit (WO)?

- MBO
- HBO
- WO
- Weet ik nog niet

9) Welke studierichting wil je gaan volgen?

☐ Gedrag en maatschappij	☐ Onderwijs
☐ Gezondheidszorg	☐ Recht
☐ Economie en management	☐ Taal en cultuur
☐ Techniek	☐ Natuur
☐ Informatica en communicatie	☐ Kunst

10) Waarom wil je deze studierichting gaan volgen?

.....

.....

.....

.....

11) Weet je al welke vervolgstudie je wilt gaan doen?

- Ja, namelijk.....
 Nee, ga door met vraag 14

12) Weet je al welk beroep je later wilt gaan uitoefenen?

- Ja, namelijk.....
 Nee

13) Waarom ga je voor deze vervolgstudie of dit beroep kiezen?

.....
.....

14) Vindt je het belangrijk om later met je beroep wat voor je familie te kunnen betekenen?

- Ja
 Nee

Zo ja, licht je antwoord toe:

15) STELLINGEN:

(Denk bij het invullen niet te lang na. Het gaat om je eerste indruk.)

	Helemaal mee oneens	Beetje mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Beetje mee eens	Helemaal mee eens
Ik kies voor een studie waarmee ik meerdere kanten op kan, omdat ik niet precies weet wat voor beroep ik wil gaan doen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het belangrijk dat vrienden/ bekenden dezelfde studie doen	☐	☐	☐	☐	☐

Beïnvloeding studiekeuze door omgeving

16) VRAGEN:

	Geen invloed	Kleine invloed	Grote invloed
Hoeveel invloed heeft de decaan op jouw studiekeuze?	☐	☐	☐
Hoeveel invloed hebben je klasgenoten op jouw studiekeuze?	☐	☐	☐
Hoeveel invloed hebben je vrienden op jouw studiekeuze?	☐	☐	☐
Hoeveel invloed hebben je ouders/ verzorgers op jouw studiekeuze?	☐	☐	☐
Hoeveel invloed hebben andere familieleden op jouw studiekeuze?	☐	☐	☐

17) Zijn er nog andere personen van invloed op jouw studiekeuze?

- Ja, namelijk.....
 Nee

Status van beroepen

Status heeft voor iedereen een andere betekenis, hieronder zijn twee verschillende interpretaties beschreven:

- Status als eer en aanzien, wat iemand krijgt doordat hij veel geld verdient en dit ook uit in bijvoorbeeld dure kleding, een groot huis en een mooie auto (materiële status).
- Status als eer en aanzien, wat iemand krijgt doordat hij andere mensen helpt op sociaal vlak (sociale status).

18) Welke interpretatie past het beste bij jouw opvatting over status?

- Interpretatie 1 Interpretatie 2

19) Zet de volgende HBO-beroepen in een top 5 van meeste naar minste status, waarbij 1 de meeste status heeft: (doe dit apart voor materiële status én apart voor sociale status)

19a) Materiële status:

Accountant _____
Autotechnicus _____
Bedrijfseconoom _____
Commercieel econoom _____
Fysiotherapeut _____
Industrieel product ontwerper _____
Leraar middelbare school _____
Logopedist _____
Politie agent _____
Verpleegkundige _____

19b) Sociale status:

Accountant _____
Autotechnicus _____
Bedrijfseconoom _____
Commercieel econoom _____
Fysiotherapeut _____
Industrieel product ontwerper _____
Leraar middelbare school _____
Logopedist _____
Politie agent _____
Verpleegkundige _____

20) Vind je het belangrijk dat je later een beroep uitoefent met veel materiële status?

- Ja Nee

21) Vind je het belangrijk dat je later een beroep uitoefent met veel sociale status?

- Ja Nee

Bekendheid met fysiotherapie

22) Ben je wel eens bij een fysiotherapeut onder behandeling geweest?

- Ja Nee

23) Is iemand van je familie of vrienden wel eens bij een fysiotherapeut onder behandeling geweest?

- Ja Nee Weet ik niet

24) Is er iemand in je omgeving die fysiotherapeut is of ervoor studeert?

- Ja, namelijk.....
 Nee

In de gezondheidszorg, waaronder fysiotherapie, komt lichamelijk contact tussen patiënt en behandelaar voor. Dit is nodig voor onderzoek en/ of behandeling. Hoe sta jij hier tegenover:

25) STELLINGEN:

	Helemaal mee oneens	Beetje mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Beetje mee eens	Helemaal mee eens
Ik heb er geen problemen mee om als behandelaar lichamelijk contact te hebben met de patiënt	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb er geen problemen mee dat de fysiotherapeut lichamelijk contact heeft met mij als patiënt	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb er geen problemen mee als de fysiotherapeut van het andere geslacht is	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb er geen problemen mee als de fysiotherapeut van hetzelfde geslacht is	☐	☐	☐	☐	☐

26) Wat doet de fysiotherapeut?

.....
.....

27) Ik kies:

- Wel voor de opleiding voor fysiotherapie
- Niet voor de opleiding voor fysiotherapie
- Misschien voor de opleiding voor fysiotherapie

Licht je antwoord toe:

.....

.....

Ruimte voor opmerkingen:

.....

.....

.....

.....

.....

Heel erg bedankt!

Bijlage:
Resultaten SPSS

Algemene gegevens:

Naam v/d school

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Arentheem College	101	20,2	20,2	20,2
	Olympus College	193	38,5	38,5	58,7
	Over Betuwe College	44	8,8	8,8	67,5
	Stedelijk SGM Nijmegen	59	11,8	11,8	79,2
	Dominicus College	104	20,8	20,8	100,0
	Total	501	100,0	100,0	

Geslacht

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Man	209	41,7	42,1	42,1
	Vrouw	288	57,5	57,9	100,0
	Total	497	99,2	100,0	
Missing	99	4	,8		
Total		501	100,0		

Geboortejaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	86	1	,2	,2	,2
	87	4	,8	,8	1,0
	88	34	6,8	7,0	8,1
	89	136	27,1	28,1	36,2
	90	225	44,9	46,5	82,6
	91	84	16,8	17,4	100,0
	Total	484	96,6	100,0	
Missing	99	17	3,4		
Total		501	100,0		

Leerjaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Leerjaar 4	246	49,1	49,1	49,1
	Leerjaar 5	255	50,9	50,9	100,0
	Total	501	100,0	100,0	

Niveau

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	HAVO	401	80,0	80,0	80,0
	VWO	100	20,0	20,0	100,0
	Total	501	100,0	100,0	

Profiel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	N&G	136	27,1	27,5	27,5
	N&T	60	12,0	12,1	39,7
	E&M	139	27,7	28,1	67,8
	C&M	159	31,7	32,2	100,0
	Total	494	98,6	100,0	
Missing	99	7	1,4		
Total		501	100,0		

Etnische afkomst

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	autochtoon	349	69,7	69,7	69,7
	westerse allochtoon	39	7,8	7,8	77,4
	niet-westerse allochtoon	113	22,6	22,6	100,0
	Total	501	100,0	100,0	

N.B. In de onderstaande tabellen staan drie groepen van verschillende etnische afkomst vermeld, namelijk 'autochtoon', 'westerse allochtoon' en 'niet-westerse allochtoon'. Het onderzoek richt zich alleen op de vergelijking tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen. De groep westerse allochtonen wordt dus niet meegenomen in de conclusie.

Materiële status:

De onderstaande tabel is voortgekomen door de volgende antwoorden met elkaar te koppelen: De respondenten hebben bij vraag 18 'interpretatie 1' in combinatie met vraag 20 het antwoord 'ja' ingevuld. Er wordt een vergelijking gemaakt tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen.

Etnische afkomst * Belang van materiele status Crosstabulation

			Belang van materiele status		Total
			Not Selected	Selected	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	236	88	324
		Expected Count	226,7	97,3	324,0
		% within Etnische afkomst	72,8%	27,2%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	22	16	38
		Expected Count	26,6	11,4	38,0
		% within Etnische afkomst	57,9%	42,1%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	61	33	94
		Expected Count	65,8	28,2	94,0
		% within Etnische afkomst	64,9%	35,1%	100,0%
Total	Count	319	137	456	
	Expected Count	319,0	137,0	456,0	
	% within Etnische afkomst	70,0%	30,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,058 ^a	2	,080
Likelihood Ratio	4,894	2	,087
Linear-by-Linear Association	3,126	1	,077
N of Valid Cases	456		

➔ Niet-westerse allochtonen geven (indicatief) significant vaker aan dat materiële status een belangrijke rol speelt bij de beroepskeuze dan autochtonen.

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,42.

De onderstaande vier tabellen zijn voortgekomen uit de antwoorden bij vraag 19: De respondenten hebben uit tien beroepen een top 5 gemaakt van meeste naar minste materiële status van de beroepen. Vanuit de antwoorden is bekeken of er een fysiotherapeut, een accountant, een bedrijfseconoom en/of een commercieel econoom voorkomt in de top 3. De antwoorden zijn vergeleken tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen.

Etnische afkomst * Materiele status fysiotherapie Crosstabulation

			Materiele status fysiotherapie		Total
			Not Selected	Selected	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	235	45	280
		Expected Count	236,0	44,0	280,0
		% within Etnische afkomst	83,9%	16,1%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	25	5	30
		Expected Count	25,3	4,7	30,0
		% within Etnische afkomst	83,3%	16,7%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	83	14	97
		Expected Count	81,7	15,3	97,0
		% within Etnische afkomst	85,6%	14,4%	100,0%
Total	Count	343	64	407	
	Expected Count	343,0	64,0	407,0	
	% within Etnische afkomst	84,3%	15,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,168 ^a	2	,920
Likelihood Ratio	,170	2	,919
Linear-by-Linear Association	,126	1	,722
N of Valid Cases	407		

➔ Er zijn geen significante verschillen tussen etnische afkomst en het feit of het beroep fysiotherapie een hoge materiële status heeft.

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,72.

Etnische afkomst * Materiele status accountant Crosstabulation

			Materiele status accountant		Total
			Not Selected	Selected	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	76	205	281
		Expected Count	76,4	204,6	281,0
		% within Etnische afkomst	27,0%	73,0%	100,0%
	w esterse allochtoon	Count	9	21	30
		Expected Count	8,2	21,8	30,0
		% within Etnische afkomst	30,0%	70,0%	100,0%
	niet-w esterse allochtoon	Count	26	71	97
		Expected Count	26,4	70,6	97,0
		% within Etnische afkomst	26,8%	73,2%	100,0%
Total	Count	111	297	408	
	Expected Count	111,0	297,0	408,0	
	% within Etnische afkomst	27,2%	72,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,130 ^a	2	,937
Likelihood Ratio	,127	2	,938
Linear-by-Linear Association	,000	1	,994
N of Valid Cases	408		

→ Er zijn geen significante verschillen tussen etnische afkomst en het feit of het beroep accountant een hoge materiële status heeft.

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,16.

Etnische afkomst * Materiele status bedrijfseconoom Crosstabulation

			Materiele status bedrijfseconoom		Total
			Not Selected	Selected	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	81	200	281
		Expected Count	79,2	201,8	281,0
		% within Etnische afkomst	28,8%	71,2%	100,0%
	w esterse allochtoon	Count	8	22	30
		Expected Count	8,5	21,5	30,0
		% within Etnische afkomst	26,7%	73,3%	100,0%
	niet-w esterse allochtoon	Count	26	71	97
		Expected Count	27,3	69,7	97,0
		% within Etnische afkomst	26,8%	73,2%	100,0%
Total	Count	115	293	408	
	Expected Count	115,0	293,0	408,0	
	% within Etnische afkomst	28,2%	71,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,183 ^a	2	,913
Likelihood Ratio	,184	2	,912
Linear-by-Linear Association	,164	1	,685
N of Valid Cases	408		

→ Er zijn geen significante verschillen tussen etnische afkomst en het feit of het beroep bedrijfseconoom een hoge materiële status heeft.

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,46.

Etnische afkomst * Materiele status commercieel econoom Crosstabulation

			Materiele status commercieel econoom		Total
			Not Selected	Selected	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	106	174	280
		Expected Count	105,3	174,7	280,0
		% within Etnische afkomst	37,9%	62,1%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	11	19	30
		Expected Count	11,3	18,7	30,0
		% within Etnische afkomst	36,7%	63,3%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	36	61	97
		Expected Count	36,5	60,5	97,0
		% within Etnische afkomst	37,1%	62,9%	100,0%
Total	Count	153	254	407	
	Expected Count	153,0	254,0	407,0	
	% within Etnische afkomst	37,6%	62,4%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,029 ^a	2	,986
Likelihood Ratio	,029	2	,986
Linear-by-Linear Association	,021	1	,885
N of Valid Cases	407		

→ Er zijn geen significante verschillen tussen etnische afkomst en het feit of het beroep commercieel econoom een hoge materiële status heeft.

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,28.

Keuze voor studierichting:

De onderstaande twee tabellen zijn voortgekomen uit de antwoorden bij vraag 9: Hierbij is de keuze 'wel' of 'geen' gezondheidszorg en 'wel' of 'geen' economie en management geanalyseerd. De antwoorden zijn vergeleken tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen.

Etnische afkomst * Ik kies de studierichting gezondheidszorg Crosstabulation

			Ik kies de studierichting gezondheidszorg		Total
			Ja	Nee	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	76	246	322
		Expected Count	82,9	239,1	322,0
		% within Etnische afkomst	23,6%	76,4%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	9	28	37
		Expected Count	9,5	27,5	37,0
		% within Etnische afkomst	24,3%	75,7%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	35	72	107
		Expected Count	27,6	79,4	107,0
		% within Etnische afkomst	32,7%	67,3%	100,0%
Total	Count	120	346	466	
	Expected Count	120,0	346,0	466,0	
	% within Etnische afkomst	25,8%	74,2%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,527 ^a	2	,171
Likelihood Ratio	3,405	2	,182
Linear-by-Linear Association	3,265	1	,071
N of Valid Cases	466		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,53.

→ Er zijn geen significante verschillen tussen etnische afkomst en de keuze voor studierichting gezondheidszorg.

Etnische afkomst * Ik kies de studierichting economie en management Crosstabulation

			Ik kies de studierichting economie en management		Total
			Ja	Nee	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	87	235	322
		Expected Count	97,4	224,6	322,0
		% within Etnische afkomst	27,0%	73,0%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	14	23	37
		Expected Count	11,2	25,8	37,0
		% within Etnische afkomst	37,8%	62,2%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	40	67	107
		Expected Count	32,4	74,6	107,0
		% within Etnische afkomst	37,4%	62,6%	100,0%
Total	Count	141	325	466	
	Expected Count	141,0	325,0	466,0	
	% within Etnische afkomst	30,3%	69,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,183 ^a	2	,075
Likelihood Ratio	5,079	2	,079
Linear-by-Linear Association	4,673	1	,031
N of Valid Cases	466		

➔ Niet-westerse allochtonen kiezen (indicatief) significante vaker voor de studierichting economie en management dan autochtonen.

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,20.

De onderstaande tabel is voortgekomen uit het antwoord bij vraag 15 de eerste stelling: De stelling moet 'helemaal mee eens' of 'beetje mee eens' beantwoordt zijn door de respondenten. De antwoorden zijn vergeleken tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen.

Etnische afkomst * Keuze voor een studie met meerdere kanten Crosstabulation

			Keuze voor een studie met meerdere kanten		Total
			Not Selected	Selected	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	134	212	346
		Expected Count	140,3	205,7	346,0
		% within Etnische afkomst	38,7%	61,3%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	20	19	39
		Expected Count	15,8	23,2	39,0
		% within Etnische afkomst	51,3%	48,7%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	48	65	113
		Expected Count	45,8	67,2	113,0
		% within Etnische afkomst	42,5%	57,5%	100,0%
Total	Count	202	296	498	
	Expected Count	202,0	296,0	498,0	
	% within Etnische afkomst	40,6%	59,4%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,514 ^a	2	,285
Likelihood Ratio	2,479	2	,290
Linear-by-Linear Association	,857	1	,355
N of Valid Cases	498		

→ Er zijn geen significante verschillen tussen etnische afkomst en de voorkeur voor een studie waarmee men meerdere kanten op kan.

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,82.

Lichamelijk contact:

De onderstaande tabel is voortgekomen uit de antwoorden bij vraag 25. Er is een gemiddelde score van de stellingen genomen. Deze score is afgerond op hele getallen. De antwoorden zijn vergeleken tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen.

Etnische afkomst * Gemiddelde van Lichamelijk contact Crosstabulation

			Gemiddelde van Lichamelijk contact					Total
			Selected	2	3	4	5	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	3	10	73	141	117	344
		Expected Count	3,5	13,3	79,0	139,1	109,1	344,0
		% within Etnische afkomst	,9%	2,9%	21,2%	41,0%	34,0%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	0	1	11	15	11	38
		Expected Count	,4	1,5	8,7	15,4	12,0	38,0
		% within Etnische afkomst	,0%	2,6%	28,9%	39,5%	28,9%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	2	8	29	43	28	110
		Expected Count	1,1	4,2	25,3	44,5	34,9	110,0
		% within Etnische afkomst	1,8%	7,3%	26,4%	39,1%	25,5%	100,0%
Total	Count	5	19	113	199	156	492	
	Expected Count	5,0	19,0	113,0	199,0	156,0	492,0	
	% within Etnische afkomst	1,0%	3,9%	23,0%	40,4%	31,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	51,233 ^a	34	,029
Likelihood Ratio	48,393	34	,052
Linear-by-Linear Association	6,541	1	,011
N of Valid Cases	492		

→ Niet-westerse allochtonen scoren significant lager op de gemiddelde scores van 'lichamelijk contact' dan autochtonen.

a. 32 cells (59,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,08.

De onderstaande tabel is voortgekomen uit de antwoorden bij vraag 25 de derde stelling. De antwoorden zijn vergeleken tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen.

Etnische afkomst * Ik heb er geen problemen mee als de fysiotherapeut van het andere geslacht is Crosstabulation

			Ik heb er geen problemen mee als de fysiotherapeut van het andere geslacht is					Total
			Helemaal mee oneens	Beetje mee oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Beetje mee eens	Helemaal mee eens	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	9	26	46	109	153	343
		Expected Count	13,3	29,4	49,0	98,7	152,6	343,0
		% within Etnische afkomst	2,6%	7,6%	13,4%	31,8%	44,6%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	1	3	4	8	21	37
		Expected Count	1,4	3,2	5,3	10,6	16,5	37,0
		% within Etnische afkomst	2,7%	8,1%	10,8%	21,6%	56,8%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	9	13	20	24	44	110
		Expected Count	4,3	9,4	15,7	31,7	48,9	110,0
		% within Etnische afkomst	8,2%	11,8%	18,2%	21,8%	40,0%	100,0%
Total	Count	19	42	70	141	218	490	
	Expected Count	19,0	42,0	70,0	141,0	218,0	490,0	
	% within Etnische afkomst	3,9%	8,6%	14,3%	28,8%	44,5%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15,532 ^a	8	,050
Likelihood Ratio	14,368	8	,073
Linear-by-Linear Association	6,566	1	,010
N of Valid Cases	490		

→ Niet-westerse allochtonen geven significant minder vaak aan geen problemen te hebben met een fysiotherapeut van het andere geslacht dan autochtonen.

a. 3 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,43.

Bekendheid met fysiotherapie:

De onderstaande tabel is voortgekomen door verschillende antwoorden met elkaar te koppelen. De respondent werd geselecteerd wanneer hij aan één van de volgende combinaties voldeed:

- Bij vraag 22 'ja'
- Bij vraag 23 'ja' én vraag 24 'ja'
- Bij vraag 26 een juiste invulling van het beroep fysiotherapie gegeven.

Etnische afkomst * Wel bekend met het beroep fysiotherapie Crosstabulation

			Wel bekend met het beroep fysiotherapie		Total
			Not Selected	Selected	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	73	259	332
		Expected Count	86,5	245,5	332,0
		% within Etnische afkomst	22,0%	78,0%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	8	29	37
		Expected Count	9,6	27,4	37,0
		% within Etnische afkomst	21,6%	78,4%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	43	64	107
		Expected Count	27,9	79,1	107,0
		% within Etnische afkomst	40,2%	59,8%	100,0%
Total	Count	124	352	476	
	Expected Count	124,0	352,0	476,0	
	% within Etnische afkomst	26,1%	73,9%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14,321 ^a	2	,001
Likelihood Ratio	13,467	2	,001
Linear-by-Linear Association	12,750	1	,000
N of Valid Cases	476		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,64.

→ Niet-westerse allochtonen zijn significant minder bekend met het beroep fysiotherapie.

Beïnvloeding door omgeving:

De onderstaande tabel is samengesteld uit het gemiddelde van de vijf stellingen bij vraag 16. Hierbij is afgerond op hele getallen. De antwoorden zijn vergeleken tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen. (selected=1 in de bovenste rij)

Etnische afkomst * Gem invloed door omgeving Crosstabulation

			Gem invloed door omgeving			Total
			Selected	2	3	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	165	179	5	349
		Expected Count	154,6	188,1	6,3	349,0
		% within Etnische afkomst	47,3%	51,3%	1,4%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	14	24	1	39
		Expected Count	17,3	21,0	,7	39,0
		% within Etnische afkomst	35,9%	61,5%	2,6%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	43	67	3	113
		Expected Count	50,1	60,9	2,0	113,0
		% within Etnische afkomst	38,1%	59,3%	2,7%	100,0%
Total	Count	222	270	9	501	
	Expected Count	222,0	270,0	9,0	501,0	
	% within Etnische afkomst	44,3%	53,9%	1,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,637 ^a	4	,327
Likelihood Ratio	4,629	4	,327
Linear-by-Linear Association	3,924	1	,048
N of Valid Cases	501		

a. 2 cells (22,2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,70.

→ Er zijn geen significante verschillen tussen de gemiddelde scores op 'beïnvloedbaarheid door de omgeving' en de etnische afkomst.

Betekenis voor familie:

De onderstaande tabel is voortgekomen uit het antwoord bij vraag 14: Hierbij is de keuze 'ja' of 'nee' geanalyseerd. De antwoorden zijn vergeleken tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen.

Etnische afkomst * Vindt je het belangrijk om later met je beroep wat voor je familie te kunnen betekenen? Crosstabulation

			Vindt je het belangrijk om later met je beroep w at voor je familie te kunnen betekenen?		Total
			Ja	Nee	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	108	225	333
		Expected Count	146,8	186,2	333,0
		% within Etnische afkomst	32,4%	67,6%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	24	13	37
		Expected Count	16,3	20,7	37,0
		% within Etnische afkomst	64,9%	35,1%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	80	31	111
		Expected Count	48,9	62,1	111,0
		% within Etnische afkomst	72,1%	27,9%	100,0%
Total	Count	212	269	481	
	Expected Count	212,0	269,0	481,0	
	% within Etnische afkomst	44,1%	55,9%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	60,098 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	60,943	2	,000
Linear-by-Linear Association	57,829	1	,000
N of Valid Cases	481		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 16,31.

➔ Niet-westerse allochtonen vinden het significant belangrijker om later iets voor hun familie te kunnen betekenen met hun beroep dan autochtonen.

Keuze voor opleiding fysiotherapie:

De onderstaande tabel is voortgekomen uit het antwoord bij vraag 27: Hierbij is de keuze 'wel', 'misschien' of 'niet' voor de opleiding voor fysiotherapie geanalyseerd. De antwoorden zijn vergeleken tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen.

Etnische afkomst * Ik kies wel/niet/misschien voor de opleiding fysiotherapie Crosstabulation

			Ik kies wel/niet/misschien voor de opleiding fysiotherapie			Total
			Wel	Niet	Misschien	
Etnische afkomst	autochtoon	Count	6	297	39	342
		% within Etnische afkomst	1,8%	86,8%	11,4%	100,0%
	westerse allochtoon	Count	1	34	3	38
		% within Etnische afkomst	2,6%	89,5%	7,9%	100,0%
	niet-westerse allochtoon	Count	3	95	11	109
		% within Etnische afkomst	2,8%	87,2%	10,1%	100,0%
Total		Count	10	426	53	489
		% within Etnische afkomst	2,0%	87,1%	10,8%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,960 ^a	4	,916
Likelihood Ratio	,967	4	,915
Linear-by-Linear Association	,493	1	,482
N of Valid Cases	489		

➔ Er zijn geen significante verschillen tussen etnische afkomst en de keuze (wel/niet/misschien) voor de opleiding fysiotherapie.

a. 3 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,78.

Bijlage:
Het adviesrapport

Mei 2007

Aanbevelingen

Alloctonen op de
opleiding fysiotherapie

S. Karssenber
B.W. Wildschut

Inleiding

Er is geconstateerd dat er maar weinig tot geen niet-westerse allochtone² studenten de opleiding fysiotherapie volgen (bron: HBO-raad). Voor een betere weerspiegeling van de Nederlandse bevolking zou het van belang zijn meer niet-westerse allochtone studenten voor de opleiding fysiotherapie te werven. Dit kan uiteindelijk resulteren in een kwaliteitsverbetering van de behandeling van allochtone patiënten.

Er is onderzoek gedaan naar de keuzes van niet-westerse allochtone middelbare scholieren voor hun vervolgopleiding en in het specifiek voor het wel of niet kiezen van de opleiding fysiotherapie. Naar aanleiding van de resultaten en conclusies zijn aanbevelingen geschreven voor de werving van niet-westerse allochtone studenten voor de opleiding fysiotherapie te Nijmegen. Deze aanbevelingen zijn dan ook geschreven voor de afdeling 'Marketing, Communicatie en Voorlichting' van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

De aanbevelingen dienen als handvatten voor het uitstippelen van een nieuw en/ of aangepast wervingsbeleid t.a.v. fysiotherapie. Het onderzoek heeft zich gericht op meerdere onderwerpen die een rol kunnen spelen bij de studiekeuze. Aan de hand van de conclusies uit het onderzoek worden de onderwerpen kort toegelicht, waarna de aanbevelingen volgen.

De aanbevelingen

Bekendheid met fysiotherapie:

De bekendheid van het beroep fysiotherapeut bij niet-westerse allochtonen is significant lager. Aangezien de doelgroep (de middelbare scholieren) als één grote groep benaderd wordt omtrent de studiekeuze is het niet mogelijk de niet-westerse allochtonen apart te informeren over de studie fysiotherapie. Wanneer de HAN dus actief meer niet-westerse allochtonen wil werven, dient het informatiepakket deels aangepast te worden. Daarin kunnen punten aangepast worden zoals omschreven in de onderstaande aanbevelingen. Verspreiding onder vele middelbare scholen in de regio (indien gewenst met inschakeling van de decanen) kan ervoor zorgen dat de houding tegenover fysiotherapie in positieve zin verandert.

Aanbeveling: Verspreid het aangepaste informatiepakket onder de middelbare scholen in de regio.

Materiële Status:

Uit het onderzoek bleek dat binnen de gehele steekproef de economische beroepen meer materiële status toegekend kregen. Hier verschillen de autoch- en allochtonen niet in. Wel hechten niet-westerse allochtonen meer waarde aan de materiële status. Het mag duidelijk zijn dat het beroep fysiotherapie het op dit gebied ook niet zal 'winnen' van de beroepen binnen de economische sector. Beter is het om de nadruk te leggen op de sociale status die het beroep heeft. Door goed uiteen te zetten dat sociale status minstens net zo belangrijk is, zij het niet belangrijker, kunnen wellicht meer allochtonen worden aangetrokken.

² In het onderzoek zijn de definities van het CBS gebruikt voor autochtoon en niet-westerse allochtoon.

Aanbeveling: Concentreer op de kern van het beroep: een (zeer) sociaal beroep, en benadruk het belang hiervan. De hogere maatschappelijke waarde van het beroep fysiotherapie draagt zeker bij aan de positievering.

Keuze voor studierichting:

Economische opleidingen zijn geliefd onder niet-westerse allochtonen zoals blijkt uit het onderzoek. Verder zijn er binnen dit onderwerp geen significante resultaten te benoemen. Bij de studierichting gezondheidszorg liggen geen significante verschillen tussen autochtonen en niet-westerse allochtonen. Ook de keuze om wel of niet voor een studie te kiezen waar je meerdere kanten mee op kunt, verschilt niet per komaf. Nogmaals kan gesteld worden dat het benadrukken van het maatschappelijke/ sociale belang in vergelijking met het materiële belang kan leiden tot andere keuzes, voor aanbeveling zie 'materiële status'.

Lichamelijk contact:

De verwachting dat niet-westerse allochtonen meer moeite zouden hebben met lichamelijk contact, vooral door het andere geslacht, wordt ondersteund door de resultaten uit het onderzoek. Voor hen kan dit een duidelijk struikelblok zijn wat betreft de studiekeuze. Belangrijk is het om te benadrukken hoe de verhouding lichamelijk contact is in verhouding tot de gehele studielast. Daarnaast kan een dergelijke schatting ook gemaakt worden voor het beroep zelf. Hoeveel procent van een full-time fysiotherapeut wordt nu werkelijk besteed aan lichamelijk contact? Middelbare scholieren weten vaak niet dat het vak zoveel meer inhoudt dan bijvoorbeeld alleen onderzoeken en masseren. Men moet zorgen dat middelbare scholieren een bredere blik krijgen over fysiotherapie als beroep en studie.

Aanbeveling: Geef duidelijke voorlichting wat betreft het lichamelijke contact tijdens de opleiding en het beroep.

Beïnvloeding door omgeving:

Omdat uit het onderzoek niet is gebleken dat niet-westerse allochtonen meer beïnvloed worden door hun omgeving wordt hier geen aanbeveling over gegeven. Als dit wel het geval was geweest zou het alsnog enorm moeilijk zijn om dit proces te beïnvloeden. Uit gesprekken met deskundigen blijkt dat de directe en indirecte omgeving van een middelbare scholier laten zich niet gemakkelijk kennen en/of beïnvloeden.

Betekenis voor familie:

De veronderstelling omtrent het belang van familie in de studiekeuze bij niet-westerse allochtonen wordt bevestigd. Zij hechten meer waarde aan het feit of ze later iets voor familie kunnen betekenen in verhouding tot autochtonen. Hier kan wederom gezegd worden dat het benadrukken van sociale en maatschappelijke status van belang is (zie aanbeveling materiële status). Er moet duidelijk doorschemeren dat geld niet alles is en dat familie steunen heel prima kan als fysiotherapeut. Iedereen wordt immers oud, of overkomt wel eens iets (bijv. met sporten) en wat is er op een dergelijk moment handiger: geld of een fysiotherapeut? Iets van deze strekking kan de niet-westerse allochtonen misschien wat beïnvloeden. *Aanbeveling:* Hetzelfde wordt aanbevolen als bij materiële status, met als toevoeging dat men met het beroep fysiotherapie ook daadwerkelijk iets voor de familie kan betekenen. Dit in de vorm van bijvoorbeeld fysiotherapeutische vaardigheden.